

Програма підготовки магістрів у галузі знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності – 051 «Економіка»

«Управління потенціалом підприємства»

**150 год. / 5 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практичних занять)**

Навчальний контент

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства

Тема 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства. Потенціал підприємства як об'єкт управління. Потенціал підприємства як економічна категорія. Необхідність управління потенціалом підприємства. Діалектика розвитку потенціалу підприємства та концептуальні підходи до управління ним.

Особливості, основні вимоги та важелі управління формуванням потенціалу. Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємства. Особливості формування потенціалу підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності.

Загальна модель функціонування системи управління потенціалом підприємства. Різновиди управління потенціалом підприємства. Стратегічне, тактичне та оперативне управління потенціалом підприємства. Шкала нестабільності Ансоффа. Управління шляхом вибору стратегічних позицій, ранжування стратегічних завдань (альтернатив). Управління “по слабким сигналам”. Управління в умовах невизначеності середовища господарювання. Сценарний підхід до управління потенціалом підприємства.

Тема 2. Оптимізація структури потенціалу підприємства. Структура та функції елементів потенціалу. Теоретико-методологічні підходи до ідентифікації елементів потенціалу підприємства, їхніх зв'язків і функцій. Сучасні проблеми структуризації виробничих соціально-економічних систем.

Алгоритми виокремлення управляючої та виконавчої підсистеми підприємств, визначення і встановлення інтенсивності інформаційних зв'язків між ними. Блочно-модульна структуризація потенціалу підприємства. Ієрархічна структуризація потенціалу підприємства у розрізі основних складових.

Оцінка структури потенціалу. Проблеми визначення якості структури потенціалу підприємства та основних співвідношень між її складовими. Основні принципи і критерії оцінки структури потенціалу підприємства. Показники оцінки структурно-функціональних характеристик потенціалу підприємств. Метод аналізу “Квадрат потенціалу” як інструмент управління потенціалом.

Оптимізація структури потенціалу. Поняття оптимальних структурних пропорцій підприємства та їх значення для сучасної практики господарювання. Проблеми вибору та визначення структурного максимуму та оптимуму. Принципи та критерії оптимізації структури потенціалу. Визначення моделі оптимізації структури потенціалу сучасних підприємства. Алгоритм оптимізації структур потенціалу на базі системи стратегічних і функціональних цілей підприємства.

Тема 3. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями. Філософія вартості у діяльності та розвитку сучасних підприємств. Взаємозв'язок, недоліки і переваги теорії управління підприємством за критеріями вартості порівняно з іншими концепціями менеджменту. Основні поняття та види вартості, їх вплив на процеси управління.

Вартість потенціалу підприємства: аспекти оцінки та управління. Дослідження та оцінка потенціалу підприємств за допомогою поточної, ринкової та потенційної вартості. Вартість підприємства з урахуванням внутрішніх удосконалень, а також оптимізації її ринкових складових.

Критерії ринкової вартості у діяльності підприємства. Загальні, специфічні та оперативні критерії вартості підприємства, їх роль, місце і значення у процесі управління його потенціалом. Рівні деталізації критеріїв вартості та методологія побудови ієрархічних оціночних систем. Виокремлення

ключових вартісних критеріїв. Побудова та аналіз стратегічних ланцюгів вартості. Формування цільових вартісних систем.

Тема 4. Інформаційне забезпечення та сучасні технології управління складними виробничими системами. Основи інформаційного забезпечення системи управління потенціалом. Сутнісно-змістовна класифікація джерел комерційної інформації за сучасних умов діяльності. Види господарської інформації та специфіка їх первинного опрацювання. Системи внутрішнього та зовнішнього моніторингу підприємства. Специфіка побудови внутрішньосистемних інформаційних потоків на підприємстві. Механізми подолання асиметричності господарської інформації.

Автоматизація управління потенціалом підприємства. Інформаційні системи аналізу діяльності підприємств. Автоматизація ретроспективних і прогностичних розрахунків розміру потенціалу підприємств. Основи моделювання процесів управління потенціалом сучасних підприємств. Використання стандартних програмних рішень для оцінки ефективності управління потенціалом.

Тема 5. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства. Потенціал розвитку техніко-технологічної бази підприємства. Визначення та аналіз активних елементів техніко-технологічної бази сучасних підприємств. Ідентифікація ключових елементів матеріально-технічного потенціалу підприємства. Оцінка рівня забезпеченості та прогнозування основних пропорцій між складовими техніко-технологічної бази підприємства. Фактори, що визначають динамічність техніко-технологічного потенціалу сучасних підприємств.

Управління матеріальними потоками виробничої системи підприємства. Основні проблеми організації та раціоналізації матеріальних потоків на сучасних підприємствах. Показники оцінки інтенсивності та стабільності (ритмічності) матеріальних потоків підприємства. Логістичні системи управління матеріальними потоками: постулати, складові елементи, різновиди,

переваги та недоліки, специфіка впровадження. Внутрішнє моделювання матеріальних потоків підприємств.

Тема 6. Система управління формуванням та використанням трудового потенціалу підприємства. Основні принципи організації трудового потенціалу підприємства. Специфіка взаємодії техніко-технологічного та управлінського трудового потенціалу. Оцінка корисності працівників різних категорій в рамках окремих організаційних утворень. Основи ідентифікації формальних і неформальних зв'язків між працівниками підприємства. Концепція превентивних змін нематеріальних структур підприємств як передумова організаційного розвитку. Механізми вирішення організаційних конфліктів.

Управління трудовим потенціалом підприємства. Цільове управління та механізми його практичної реалізації на сучасних підприємствах. Принципи, фактори, методи і сучасні тенденції розвитку соціально-трудової системи підприємства. Специфічні особливості оцінки ефективності управління потенціалом техніко-технологічного та управлінського персоналу.

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Антикризове управління та відтворення потенціалу підприємства

Тема 7. Система антикризового управління потенціалом підприємства. Кризовий стан як прояв негативних явищ в діяльності підприємства. Передумови та механізм виникнення кризових станів потенціалу підприємства. Типологія криз потенціалу підприємства. Ідентифікація кризи потенціалу підприємства. Прогнозування сценаріїв розвитку кризових ситуацій на виробничих підприємствах. Ідентифікація системи негативних мультиплікативних ефектів. Особливості протікання кризових процесів у розрізі основних складових потенціалу.

Концепція антикризового управління потенціалом підприємства. Принципи побудови антикризових систем управління. Елементний склад

системи антикризового управління потенціалом підприємств. Технологія формування антикризової системи управління потенціалом підприємства.

Тема 8. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам. Організаційно-економічний механізм антикризового управління потенціалом підприємства. Цілі і функції протидії кризовим процесам на підприємствах. Ідентифікація й оцінка критичних (кризових) проявів у діяльності підприємства. Моделі підтримки прийняття антикризових рішень. Проектування внутрішніх антикризових зв'язків і механізмів в управлінських підсистемах підприємства. Визначення можливих альтернатив реагування на кризову ситуацію підприємством у цілому та окремими його елементами.

Інструментарій антикризового управління потенціалом підприємства. Розробка прикладних проектів (програм) удосконалення організаційної структури та підвищення продуктивності праці інженерно-технічних і управлінських працівників з використанням методів “Інтероспект” і “Управління за цілями”. Паретто-оптимальний стан потенціалу підприємства. Оптимізація використання потенціалу підприємства. Система механізмів контролю ефективності антикризового управління потенціалом.

Тема 9. Управління результативністю (ефективністю) використання потенціалу підприємства. Методологія виміру ефективності використання потенціалу підприємства. Багатокритеріальний підхід до визначення результативності діяльності підприємства (організації). Інтегральні показники продуктивності економічних систем. Вітчизняні методичні підходи. Зарубіжний досвід оцінки ефективності потенціалу. Структурний підхід Куросави, теорії Лоулора, Гоулда та інших вчених.

Управління результативністю підприємства і стратегія її підвищення. Прогнозування ефективності використання потенціалу підприємства. Розробка програм (проектів) підвищення результативності використання потенціалу та його окремих складових (концептуальні основи, цілі та організаційні підходи).

Тема 10. Проектування систем управління потенціалом на сучасних підприємствах. Теоретичні основи проектування систем управління потенціалом. Роль, місце і значення управління потенціалом у загальній системі менеджменту сучасних підприємств. Елементний склад системи управління потенціалом підприємства виходячи зі специфіки сфери бізнесу. Фактори, що визначають особливості системи управління потенціалом підприємства.

Технологія проектування систем управління потенціалом. Сітьові та математичні методи дослідження бізнес-процесів підприємства. Основні етапи побудови системи управління потенціалом. Визначення кваліфікаційних характеристик і чисельності працівників системи. Формування внутрішньої структури системи управління потенціалом підприємств.

Оцінка якості систем управління потенціалом підприємства. Аналіз контурів управління, діапазонів контролю і раціональності організації інформаційних потоків системи. Швидкість координації та генерування управлінських рішень. Визначення співвідношення рівня кваліфікації виконавців, складності виконуваних робіт та управління ними.

Тема 11. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства з урахуванням системи стратегічних і тактичних цільових орієнтирів. Основи розвитку потенціалу підприємств. Еволюційна та революційна концепції розвитку потенціалу підприємств. Технологія та алгоритми реінжинірінгу підприємств. Постановка цільових орієнтирів розвитку в системі загальнокорпоративних цілей. Розробка і вибір сценаріїв розвитку потенціалу підприємств і проектів їх реалізації.

Відтворення потенціалу сучасних підприємств. Сутнісно-змістовна характеристика, форми і моделі простого та розширеного відтворення потенціалу підприємств. Фактори, які зумовлюють інноваційність моделей відтворення потенціалу. Сучасні механізми відтворення окремих елементів потенціалу підприємств.

Тема 12. Організаційно-економічне забезпечення удосконалення і впровадження системи управління потенціалом сучасних підприємств. Формування та реалізація корпоративних цілей удосконалення управління потенціалом. Розробка організаційного плану: визначення завдань, розробка планів і прогнозів, програм розвитку, складання календарних планів, ресурсне обґрунтування, розподіл повноважень та відповідальності між виконавцями. Елементний склад і логіко-структурна модель системи управління національними акціонерними товариствами. Модель балансування економічних інтересів учасників акціонерного товариства.

Ефективність управління потенціалом підприємства. Ефективність виробництва і управління та їх взаємозв'язок. Методи вимірювання ефективності управління потенціалом підприємства. Оцінка ефективності проектів (програм) по удосконаленню систем управління потенціалом сучасних підприємств.

Особливості впровадження систем управління потенціалом на сучасних підприємствах. Умови досконалого управління вартістю підприємства. Алгоритми впровадження системи управління потенціалом. Механізми подолання організаційного опору системним удосконаленням. Підтримка довгострокового функціонування механізмів управління вартістю потенціалу підприємства.

Програма підготовки магістрів у галузі знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 - «Економіка»

«Управління потенціалом підприємства»

**150 год. / 5 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практичних занять)**

Теми практичних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна модель функціонування системи управління потенціалом підприємства	2
2	Оптимізація структури потенціалу	2
3	Вартість потенціалу підприємства: аспекти оцінки та управління	4
4	Основи моделювання процесів управління потенціалом сучасних підприємств	2
5	Логістичні системи управління матеріальними потоками. Управління трудовим потенціалом підприємства	2
6	Основні складові стратегії забезпечення конкурентоспроможності потенціалу підприємства	4
7	Концепція антикризового управління потенціалом підприємства	2
8	Інструментарій антикризового управління потенціалом підприємства	2
9	Управління результативністю підприємства і стратегія її підвищення. Технологія проектування систем управління потенціалом	4
10	Ефективність управління потенціалом підприємства	2
11	Відтворення потенціалу сучасних підприємств	2
12	Роль, місце і значення управління потенціалом у загальній системі менеджменту сучасних підприємств	2
Разом		30

Завдання для самостійної роботи

Програма підготовки магістрів у галузі знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 - «Економіка»

«Управління потенціалом підприємства»

150 год. / 5 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практичних занять)

Самостійна робота з курсу «Управління потенціалом підприємства» включає такі форми:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- самостійна робота з літературою та джерелами для опрацювання актуальних питань курсу.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка вартості потенціалу підприємства і рівня його використання	10
2	Графоаналітичний метод оцінки потенціалу підприємства “Квадрат потенціалу”: алгоритм та сфери застосування	10
3	Особливості оцінки земельних ділянок, будівель і споруд	10
4	Основні аналітичні методи, що використовуються в управлінні сучасними підприємствами	10
5	Різновиди Логістичних систем управління матеріальними потоками, їх складові елементи, та специфіка впровадження	10
6	Методика оцінки ефективності використання трудового потенціалу підприємства	10
7	Технологія формування антикризової системи управління потенціалом підприємства	10
8	Визначення можливих варіантів реагування на кризову ситуацію на підприємстві його окремими елементами	10
9	Оцінка ефективності використання потенціалу підприємства	10
	Разом	90

Завдання для поточного та підсумкового контролю

Програма підготовки магістрів у галузі знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 - «Економіка»

«Управління потенціалом підприємства»

**150 год. / 5 кредити ЕКТС
(30 год. лекцій, 30 год. практичних занять)**

Питання до 1-го модуля

1. Еволюція розвитку терміну “потенціал” в економічних дослідженнях.
2. Особливості, основні вимоги та важелі управління формуванням потенціалу.
3. Діалектика розвитку потенціалу підприємства та концептуальні підходи до управління ним.
4. Загальна модель функціонування системи управління потенціалом підприємства.
5. Критерії вибору та особливості застосування перспективних моделей розвитку потенціалу виробничо-комерційних систем.
6. Теоретико-методологічні підходи до ідентифікації елементів потенціалу підприємства, їхніх зв'язків і функцій.
7. Сучасні проблеми структуризації виробничих соціально-економічних систем.
8. Алгоритми виокремлення управляючої та виконавчої підсистеми підприємств, визначення і встановлення інтенсивності інформаційних зв'язків між ними.
9. Блочно-модульна структуризація потенціалу підприємства.
10. Ієрархічна структуризація потенціалу підприємства у розрізі основних складових.
11. Проблеми визначення якості структури потенціалу підприємства та основних співвідношень між її складовими.
12. Основні принципи і критерії оцінки структури потенціалу підприємства.

13. Показники оцінки структурно-функціональних характеристик потенціалу підприємств.
14. Принципи та критерії оптимізації структури потенціалу.
15. Визначення моделі оптимізації структури потенціалу сучасних підприємства.
16. Алгоритм оптимізації структур потенціалу на базі системи стратегічних і функціональних цілей підприємства.
17. Взаємозв'язок, недоліки і переваги теорії управління підприємством за критеріями вартості порівняно з іншими концепціями менеджменту.
18. Загальні, специфічні та оперативні критерії вартості підприємства їх роль, місце і значення у процесі управління його потенціалом.
19. Рівні деталізації критеріїв вартості та методологія побудови ієрархічних оціночних систем.
20. Специфіка побудови внутрішньосистемних інформаційних потоків на підприємстві.
21. Основи організації факторних систем управління потенціалом.
22. Автоматизація ретроспективних і прогностичних розрахунків розміру потенціалу підприємств.
23. Основи моделювання процесів управління потенціалом сучасних підприємств.
24. Використання стандартних програмних рішень для оцінки ефективності управління потенціалом.
25. Ідентифікація ключових елементів матеріально-технічного потенціалу підприємства.
26. Оцінка рівня забезпеченості та прогнозування основних пропорцій між складовими техніко-технологічної бази підприємства.
27. Фактори, що визначають динамічність техніко-технологічного потенціалу сучасних підприємств.
28. Логістичні системи управління матеріальними потоками: постулати, складові елементи, різновиди, переваги та недоліки, специфіка впровадження.
29. Внутрішнє моделювання матеріальних потоків підприємств.

30. Оцінка корисності працівників різних категорій в рамках окремих організаційних утворень.

31. Основи ідентифікації формальних і неформальних зв'язків між працівниками підприємства.

32. Концепція превентивних змін нематеріальних структур підприємств як передумова організаційного розвитку.

Питання до 2-го модуля

1. Передумови та механізм виникнення кризових станів потенціалу підприємства.

2. Типологія криз потенціалу підприємства.

3. Ідентифікація кризи потенціалу підприємства.

4. Прогнозування сценаріїв розвитку кризових ситуацій на виробничих підприємствах.

5. Ідентифікація системи негативних мультиплікативних ефектів.

6. Особливості протікання кризових процесів у розрізі основних складових потенціалу.

7. Принципи побудови антикризових систем управління та елементний склад системи антикризового управління потенціалом підприємств.

8. Технологія формування антикризової системи управління потенціалом підприємства.

9. Методологія оцінки ефективності обраної антикризової стратегії та функціонування розробленої системи управління потенціалом підприємства.

10. Особливості визначення ефективності використання потенціалу підприємства як складної ієрархічної системи.

11. Методи оцінки рівня і резервів кращого використання потенціалу підприємств (організацій).

12. Прогнозування ефективності використання потенціалу підприємства.

13. Розробка програм (проектів) підвищення результативності використання потенціалу та його окремих складових (концептуальні основи, цілі та організаційні підходи).

14. Мотиваційні механізми як складова програм кращого використання потенціалу підприємства.

15. Теоретичні основи проектування систем управління потенціалом.

16. Роль, місце і значення управління потенціалом у загальній системі менеджменту сучасних підприємств.

17. Елементний склад системи управління потенціалом підприємства виходячи зі специфіки сфери бізнесу.

18. Фактори, що визначають особливості системи управління потенціалом підприємства.

19. Технологія проектування систем управління потенціалом.

20. Сітьові та математичні методи дослідження бізнес-процесів підприємства.

21. Формування внутрішньої структури системи управління потенціалом підприємств.

22. Оцінка якості систем управління потенціалом підприємства.

23. Основи розвитку потенціалу підприємств.

24. Розробка і вибір сценаріїв розвитку потенціалу підприємств і проектів їх реалізації.

25. Сутнісно-змістовна характеристика, форми і моделі простого та розширеного відтворення потенціалу підприємств.

26. Фактори, які зумовлюють інноваційність моделей відтворення потенціалу.

27. Сучасні механізми відтворення окремих елементів потенціалу підприємств.